

Her er du: [Forside](#) > [Publikasjoner](#) > [Andre publikasjoner](#) > [Kronikker](#) > [2011](#) > God på bunnen

Sjøstjerne - gul solstjerne - filma på eitt av MAREANO sine tokt.

Foto: MAREANO

God på bunnen

Kronikk i Nordlys torsdag 6. oktober: All havbunn dypere enn 1000 meter er nå definert som "sårbar" og dermed vernet. Med dette følger Norge en omfattende internasjonal trend med arealbasert forvaltning av havområdene. Hva innebærer dette? Og hva er konsekvensene?

Alf Håkon Hoel og Børge Holte fra Havforskningsinstituttet, 07.10.2011

800.000 km² norsk havbunn er nå vernet. Området er mer enn dobbelt så stort som landarealet, og blant de største marine verneområder i verden.

Ikke noe nytt

Arealbasert vern er ikke noe nytt i Norge. I mange år har det vært områdebegrensninger på bruk av på fiskeredskap, som forbud mot bunntål i kystnære områder.

Det siste tiåret har det kommet forvaltningsplaner for Barentshavet og Norskehavet, der sårbare og verdifulle områder blir identifisert. Det har ført til begrensninger på petroleumsvirksomhet, skipsfart og fiske for å sikre bærekraftig bruk av de marine økosystemene. Det iverksettes også en vannforskrift som innebærer en liknende tilnærming i kystsonen.

Også internasjonalt er dette en betydelig trend. Australia, Sør-Afrika og Chile er blant landene som har vernet svært store havområder de senere årene. I FN-sammenheng er marine verneområder etterhvert blitt et sentralt tema, med særlig vekt på virkninger av bunntål på havbunnen.

Økt betydning

Arealbaserte reguleringer får økt betydning, først og fremst fordi vi utnytter marine økosystemer mer og mer. Samtidig blir marine økosystemer også påvirket av klimaendringer og forurensing. Dette gjør det nødvendig å se på den samlede virkningen av ulike bruk og belastning på det marine miljøet og naturressursene der.

Forvaltningen innenfor en næring påvirker som regel også andre næringer. I dag tas det hensyn til sammenhengene mellom ulike næringer i større grad enn tidligere. Ett eksempel er forvaltningsplaner som begrenser petroleumsvirksomhet i tid og rom på grunn av de negative konsekvenser overfor

fiskeriene eller det marine miljø.

Krav til kunnskap

Ambisiøse forvaltningstiltak, som for eksempel områdebaserte reguleringer, krever et annet og større kunnskapsgrunnlag for forvaltningen enn tidligere. Det kan forklares med to viktige utviklingstrekk:

Det éne er at områdene som underlegges arealbaserte forvaltningstiltak, blir stadig større.

Forvaltningsplanen for Barentshavet omfatter 1,4 millioner km².

Det andre er at en i økende grad forvalter hele økosystemer, snarere enn enkeltarter. Der en tidligere konsentrerte seg om kommersielle arter, er ikke-kommersielle arter blitt viktige i forvaltningen.

Arealkartlegging

Dersom arealbasert vern skal være et effektivt forvaltningstiltak, trengs det omfattende kartlegging. God forvaltning av naturressursene krever kartlegging av de samme ressursene. Dette er noe av bakgrunnen for det norske Mareano-prosjektet (www.mareano.no) som hittil har kartlagt om lag 100.000 km² sjøbunn i Barentshavet. Prosjektet har funnet og definert nye undersjøiske naturtyper, fra de grunne fiskebankene utenfor kysten av Nord-Norge og ned mot 3.000 meters dyp nedenfor dyphavsskråningene utenfor Lofoten og Vesterålen.

Avanserte instrumenter gjør det mulig å lage kart som både dekker naturtypene på havbunnen og arts mangfoldet. Hittil har vi prioritert områder med forholdsvis høy fiskeri- og petroleumsaktivitet, samt områder med rikt arts mangfold og høy biologisk produksjon og verdi.

Denne kartleggingen er unik i verdenssammenheng, og gir Norge et godt utgangspunkt for forvaltningen av de marine ressursene og de marine økosystemene i nord. Ambisjonen er å kartlegge hele den norske delen av Barentshavet i årene fremover. Dette vil gi grunnlag for langt større presisjon og nyansering av forvaltningstiltak, siden vi vil få detaljert kunnskap om miljøverdiene på havbunnen. En annen effekt av kartleggingen er at den bidrar til et objektivt grunnlag for fremtidige diskusjoner om hvordan havressursene og miljøverdiene skal forvaltes og brukes.

Konsekvenser

Utviklingen i retning av arealbasert forvaltning er kunnskapskrevende. Den fordrer omfattende vitenskapelige undersøkelser og løpende overvåking.

Arealbasert forvaltning har også konsekvenser for de berørte næringene. Petroleumsaktivitet og trålfiske – virksomhet som berører havbunnen og livet der – blir særlig gjenstand for mer omfattende og nyanserte reguleringer.

Norge har store territorier både i Arktis og Antarktis og står ovenfor en svært krevende – og viktig – oppgave i å videreutvikle forvaltningen av havområdene og naturressursene. Dette har også geopolitiske dimensjoner. Norges fremste strategiske virkemiddel i polarområdene er kunnskapsbasert forvaltning av våre havområder. Det er gjennom å lede an i utforskningen av disse områdene at Norge kan sette sitt preg på utviklingen.

Kontaktpersoner

[Alf Håkon Hoel](#)

77 60 97 02

92827892

[Send e-post](#)

[Børge Holte](#)

77 60 97 53

[Send e-post](#)